

Spolufinancováno
Evropskou unií

IV NOVOMĚSTSKO

SWOT-3 analýza klíčových témat rozvoje vzdělávání v ORP Nové Město nad Metují

Projekt: *Místní akční plán IV Novoměstsko*

Registrační číslo: *CZ.02.02.XX/00/23_017/0008287*

Verze k 18.06.2025

Obsah

Úvod	3
1 SWOT-3 analýza pro klíčové téma Moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí	5
1.1 Příčiny problémů a návrhy kroků na jejich řešení.....	5
2 SWOT-3 analýza pro klíčové téma Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním	7
2.1 Příčiny problémů a návrhy kroků na jejich řešení.....	7
3 SWOT-3 analýza pro klíčové téma Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů	10
3.1 Příčiny problémů a návrhy kroků na jejich řešení.....	10
Závěr	12

Úvod

SWOT analýza představuje základní metodu, pomocí které se identifikují silné a slabé stránky interního prostředí a příležitosti a hrozby z prostředí vnějšího. SWOT analýza patří k nejčastěji používaným technikám pro hodnocení faktorů ovlivňujících úspěšnost organizace. V tomto případě je využita jako situační analýza v oblasti vzdělávání na Novoměstsku pro potřeby strategického plánování. Samotná zkratka SWOT je odvozena od anglických názvů skupin, do kterých se faktory rozdělují. Pro přehlednost se faktory zapisují do matice nebo grafu:

S – strengths – silné stránky

W – weaknesses – slabé stránky

O – opportunities – příležitosti

T – threats – hrozby

Obecně lze silné a slabé stránky definovat jako faktory, které lze změnit či ovlivnit jejich vývoj s tím, že se jedná o faktory vycházející z vnitřního prostředí škol. Příležitosti a hrozby (vnější prostředí) se ovlivnit příliš nedají, je možné se jim přizpůsobit a je nutné je brát v úvahu při přípravě strategických plánů. Není možné, aby jeden identifikovaný faktor byl zároveň silnou a slabou stránkou nebo příležitostí a hrozbou. Analýza SWOT má smysl pouze v případě, že z ní získané výsledky budou dále využívány, a to v podobě navazujících opatření, která vyplývají z definovaných strategií. SWOT-3 analýza by měla odrážet právě příčiny problémů tak, aby navazující návrhy aktivit přinesly správná řešení. Revize se provádí, pokud došlo k významným změnám a posunům v hodnocení situace na základě aktualizovaných podkladových informací. Díky tomuto popisu lze komplexně rozebrat a vyhodnotit sjednocené poznatky z dané oblasti/tématu/projektu/organizace a určit strategii dalšího rozvoje, cílů a aktivit.

SWOT-3 analýza vychází ze SWOT-3 analýzy, která byla schválena v rámci předchozího projektu Místní akční plán III Novoměstsko a je v souladu s Pravidly pro žadatele a příjemce – specifická část Výzvy akční plánování v území – MAP (programové období 2021-2027). Důvodem revize SWOT-3 analýzy bylo zapracování povinných témat stanovených pro projekt Místní akční plán IV Novoměstsko.

Podklady pro zpracovanou SWOT-3 analýzu byly dokumenty: MAP III Novoměstsko, materiály a dotazníky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, České školní inspekce a dále zároveň z informací zjištěných vlastním šetřením, diskuzí s pedagogy a vedením škol na území MAP Novoměstsko. SWOT 3 analýzy byly dále diskutovány v rámci pracovních skupin a upravovány na základě vzešlých podnětů. V pracovních skupinách byla snaha vést diskuzi do hloubky problému, tzn. zabývat se nejen identifikací problémů, ale zejména identifikovat pravé příčiny stávajícího stavu. Hledaly se hlavní důvody, které zapříčinily vznik problémů a diskutovali nad tím, jak může MAP systémově omezit do budoucna jejich další možný výskyt. Na základě zjištěných příčin pak členové pracovních skupin navrhovali možné nápravné kroky a zaměřili se na to, zda návrh priorit a cílů odpovídá jednotlivým prioritám Strategického rámce MAP a existuje propojení s konkrétními aktivitami v akčních plánech.

SWOT-3 analýza obsahuje minimálně 3 slabé stránky, 3 silné stránky, 3 ohrožení a 3 příležitosti, a to pro každé z definovaných klíčových témat. Slabé stránky a ohrožení musí vždy souviset s revidovanou SWOT 3

analýzou, následně popisovat příčiny problémů s návrhem konkrétních kroků na jejich řešení s následnou vazbou na navrhované aktivity.

SWOT-3 analýzy byly vypracovány pro klíčová témata:

- moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí,
- rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním,
- podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů.

Za území Novoměstska lze konstatovat, že SWOT analýzy v těchto tématech obsahují všechny řešené oblasti a problematiky v rámci MAP. Nebyla vypracována samostatná SWOT pro oblast předškolního vzdělávání, ač v území je zřízena pracovní skupina pro mateřské školy. Nicméně řešená problematika této skupiny se promítá do všech uvedených analýz a dochází tak k věrnému zobrazení popisu stavu v území.

1 SWOT-3 analýza pro klíčové téma Moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Prostředí škol je otevřené novým přístupům a metodám Výuka postupně směřuje k podpoře a rozvoji klíčových kompetencí Školy jsou dostatečně vybaveny pomůckami a technologiemi, které se používají při výuce Spolupráce mezi školami, sdílení praxe a dobrých zkušeností 	<ul style="list-style-type: none"> Nákladnost nových moderních technologií a vzdělávacích programů Nízká časová kapacita pedagogů pro další vzdělávání během školního roku Rostoucí počet žáků s podpůrnými opatřeními a s tím spojené vyšší nároky na výuku
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Dostatek možností pro využívání inspirativních a ověřených zdrojů ve výuce včetně online nástrojů Využívání dotačních příležitostí pro další vzdělávání pedagogů Podpora zájmu pedagogů o sebezvoj a další vzdělávání Budování důvěry v rámci školy, mezi školami navzájem, mezi školou a zřizovatelem. 	<ul style="list-style-type: none"> Legislativní změny v rozpočtech škol (nepedagogičtí pracovníci, ONIV), nejistota ovlivňující atmosféru na školách Zvyšování administrativní zátěže na úkor rozvoje školy, přehlcování nabídkami Zdlouhavé i nedostatečně komunikované zavádění systematických změn ve školství (nové RVP, sociální pedagog)

1.1 Příčiny problémů a návrhy kroků na jejich řešení

Nákladnost nových moderních technologií a vzdělávacích programů

Příčiny

- Finanční náročnost – zejména malé školy v území nemají dostatečné možnosti v rámci jejich rozpočtů pro pořízení nejmodernějších pomůcek v širokém rozsahu.
- Pedagogové nemusí mít dostatečné znalosti výhod používání moderních metod, technologií ve výuce z důvodu zahlcení možnostmi různé kvality, nedostatku času během školního roku. Nutná je podpora vedení školy.
- Moderní vzdělávací programy jsou často finančně náročné, zřizovatel nemusí souhlasit s jejich dodatečným financováním z obecního rozpočtu.

Návrhy řešení

- Využití dotačních příležitostí z různých zdrojů – OP JAK (šablony, MAP), krajské dotace, další příležitosti (Nadační fondy, sponzoři).
- Sdílení zkušeností mezi pedagogy, školami – návštěvy škol, ve kterých tyto technologie/metody používají, sdílení dobré praxe, podpora sdílení a diskuze na konkrétní téma.
- Průběžná podpora pedagoga při zavádění moderních didaktických forem i po absolvování kurzu.
- Diskuze se zřizovatelem a veřejností na téma kritérií kvalitní školy umožní zvýšení povědomí o potřebách školy, pomůže postupně prosazovat změny.
- Sledování dopadů postupně zaváděných změn, zejména jejich přínosů.

Nízká časová kapacita pedagogů pro další vzdělávání během školního roku

Příčiny

- Výuka je náročnější na přípravu z důvodu potřeby diferenciací výuky pro žáky i z důvodu na pracnější přípravy při používání některých moderních didaktických forem.
- Školní rok obsahuje řadu aktivit a akcí spojených např. s tradičními i novými svátky, sportem, dobročinnými akcemi, prezentací školy směrem k veřejnosti.
- Potřeba delšího časového období pro zavedení nových metod a zhodnocení jejich dopadu včetně podpory jednotného vzdělávání pro celou sborovnu.

Návrhy řešení

- Používání dostupných materiálů do výuky, které již byly vytvořeny v různých projektech zaměřených na vzdělávání.
- Využívání digitálních online nástrojů ve výuce nebo AI.
- Vytváření motivačního prostředí, podpora vedení při dalším vzdělávání a vytváření podpůrných skupin.

Rostoucí počet žáků s podpůrnými opatřeními a s tím spojené vyšší nároky na výuku

Příčiny

- Jedná se o statisticky zaznamenaný trend, svou roli hraje inkluze, ale i ne zcela dobře ověřitelné příčiny – následky uzavření škol během covidu, délka trávení času dětí a žáků u PC, mobilních telefonů a tabletů, vyšší výskyt různých onemocnění a dysfunkcí majících vliv na učení.
- Zavádění nových didaktických forem výuky může klást jiné/vyšší nároky na práci se třídou, jiné přístupy, které je také třeba naučit se a zdokonalovat se v nich.

Návrhy řešení

- Nižší počet žáků ve třídě, tandemová výuka, zapojení asistentů pedagoga, posilování spolupráce s odborníky (PPP, SPC, sociální pedagog, lékaři atp.).

2 SWOT-3 analýza pro klíčové téma Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> V území působí školní psycholožka pro městské školy, Setkávání „týmu pro mládež“ - spolupráce preventistů ze ZŠ a odboru sociální prevence při MÚ v Novém Městě nad Metují Metodika pro školy odboru sociálně-právní ochrany dětí Spolupráce s PPP, SPC Fungující přechody MŠ/ZŠ Zájem o sdílení zkušeností z praxe a vzájemnou inspiraci mezi ZŠ i MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> Dlouhé čekací lhůty u odborníků (poradny) Nedostatek odborných pracovníků na školách – sociální pedagog, psycholog Snižující se psychická odolnost a zhoršující se psychické zdraví žáků Některým pedagogům chybí nástroje, zkušenosti pro práci s třídním kolektivem (příčiny – VŠ nepřipravuje dostatečně v tomto směru; měkká dovednost nemusí být všem přirozeně dána)
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Sociální pedagog na školách – sdílený Posilování spolupráce v území – síťování, sdílení informací a setkávání Posilování komunikace s rodiči, osvěta a vzdělávání Zajištění informovanosti a vzdělávání celých pedagog. sborů škol 	<ul style="list-style-type: none"> Nesystémové řešení financování odborných pozic v rámci rozpočtu škol – speciální pedagog, sociální pedagog, školní psycholog Velký počet žáků ve třídách, nedostatečný prostor pro individuální přístup Bezpečnost na školách v souvislosti s rostoucími psychickými problémy žáků Růst počtu chudých rodin

2.1 Příčiny problémů a návrhy kroků na jejich řešení

Dlouhé čekací lhůty u odborníků (poradny)

Příčiny

- Lepší informovanost rodičů a brzký záchyt dětí potřebujících zvýšenou péči.
- Lepší diagnostika, se kterou přibývají diagnózy jako ADHD, poruchy autistického spektra, vývojové dysfázie nebo specifické poruchy učení.
- Vliv na vytížení kapacit poraden má přítomnost žáků s OMJ, zejména žáků z Ukrajiny.
- Vyšší počet dětí, u kterých se vyskytuje psychická nepohoda.

Navrhovaná řešení

- Posilovat spolupráci dítě-rodič-škola-odborník od nástupu do MŠ.

- Rozvíjení spolupráce pedagoga a asistenta pedagoga při výuce.

Nedostatek odborných pracovníků na školách

Příčiny

- Pozice sociální pedagog není ukotvena v legislativě (zákon o pedagogických pracovnících).
- Malý zájem o pozici školního psychologa – nejisté financování této pracovní pozice na školách, velké vytížení z důvodu řady problémů, nedostatek psychologů na trhu práce.

Navrhovaná řešení

- Změna/úprava legislativy ve prospěch sociálního pedagoga.
- Směřování finančních prostředků státního rozpočtu na tyto pracovní pozice.

Zhoršující se psychické zdraví žáků

Příčiny

- Nadměrné trávení času u PS, notebooků, na sociálních sítích.
- Malý prostor pro nudu a kreativní hru.
- Nedostatečná sociální interakce mezi vrstevníky v “reálném” světě (volný čas trávený venku)
- Dopady covidu a izolace, dějinné události jako válka na Ukrajině, klimatická krize, rostoucí životní náklady na energie apod.
- Tlak na výkon.
- Rodinné problémy zejména ve vztahu rodičů.

Navrhovaná řešení

- Zaměřovat aktivity na wellbeingu ve škole i ve třídě.
- Preventivní opatření na školách zaměřené na třídní a školní klima, práci s kolektivem.
- Podpora školního psychologa individuální i v rámci třídního kolektivu.
- Využívat moderní formy výuky, které podporují práci a řešení problémů ve skupinách.
- Osvětové akce a vzdělávání rodičů/veřejnosti.
- Podpora rozvoje měkkých dovedností u dětí a žáků – duševní hygiena, práce s emoci apod.

Chybějící nástroje a zkušenosti pro práci s třídním kolektivem

Příčiny

- Výuka na pedagogických fakultách je zaměřena hlavně na obor a metodiku výuky, ale málo na práci s kolektivem.
- Přetížení pedagogů, nedostatek času během školního roku na vzdělávání.
- Chybějící průběžné vzdělávání v tomto směru bez podpory vedení škol, generační rozdíly.

Navrhovaná řešení

- Zaměřit vzdělávání pedagogů/studentů pedagogiky na měkké dovednosti.
- Najít ověřená řešení a postupy, zajistit jejich financování a zavádění na školách.
- Sdílení dobrých zkušeností z jiných MŠ, ZŠ.

Spolufinancováno
Evropskou unií

- Podpora spolupráce sociálních služeb a školy při řešení problémů konkrétních žáků – využívání dostupných metodik SPOD (např. metodika Škola jako jedna možnost pomoci dětem v problémové situaci či ohrožení; aktivity sdílení, setkávání a zajištění informovanosti).
- Využívat v maximální možné míře záchytnou síť pro děti, žáky v obtížných životních situacích nejrůznějšího původu (problematické rodinné vztahy/zázemí, ale i zdravotní omezení, psychické problémy, problémy s učením nebo chováním atd.) – zajistit informovanost škol, pedagogů.
- Využívat psychologa fungujícího při odboru sociální prevence.

3 SWOT-3 analýza pro klíčové téma Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Zájem o další vzdělávání a motivování pedagogové • Široká nabídka dalšího vzdělávání pedagogů v rámci kraje a příležitostí pro odborná setkávání • Četné využívání dotací se formě tzv. šablon 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek času pedagogů pro další vzdělávací aktivity zejména v malotřídních školách ve školním roce • Malý důraz na rozvoj měkkých dovedností pedagogů v rámci dalšího vzdělávání, často také bez vazby na vize a hodnoty školy • Vysoká administrativní zátěž vedení škol, přehlacení škol nabídkami vzdělávání bez ohledu na kvalitu a dlouhodobou udržitelnost
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Profesní rozvoj pro vedení škol (pro začínající ředitele, sdílení zkušeností, využití středního článku), • Mentoring • Podpora a rozvoj spolupráce s dalšími subjekty z území/regionu (NPI, PPP, SPC, NNO) • Zapojování pracovníků ŠPP pro podporu třídních kolektivů • Sdílení, využití příkladů dobré praxe 	<ul style="list-style-type: none"> • Vyhoření pracovníků škol z důvodu zvyšování profesních nároků (nárůst žáků s podpůrnými opatřeními a žáků s psychickými problémy, náročná komunikace s rodiči, nutnost reagovat na změny ve vývoji technologií, nových poznatků apod.) • Odkládání a zdlouhavé zavádění systematických změn v českém školství • Snižování výdajů na školství v rámci státního rozpočtu • Dlouhodobé snižování zájmu o učitelskou profesi a snižování prestiže této profese

3.1 Příčiny problémů a návrhy kroků na jejich řešení

Nedostatek času pedagogů pro další vzdělávací aktivity zejména v malotřídních školách ve školním roce

Příčiny

- Další vzdělávání je mnohdy časově náročné a také náročné finančně (např. doprava, ubytování).
- Pedagogové musí čas strávený na školení nahrazovat.

- Nadřazení řeší zajištění náhradního vyučujícího, na malých školách to bývá často zásadní překážkou.

Navrhovaná řešení

- Sdílení zkušeností mezi pedagogy školy/školami, sdílení zkušeností mezi vedením škol, inspirativní návštěvy.
- Využívání nejrozumnějších vzdělávacích zdrojů dobře dostupných (online, v rámci kraje, MAP).
- Využívat kolegiální podporu, mentoring.

Malý důraz na rozvoj měkkých dovedností pedagogů v rámci dalšího vzdělávání

Příčiny

- Postupný přechod od předávání vědomostí k potřebě rozvíjet klíčové kompetence žáků.
- Společenské změny mají dopad na chování dětí a žáků (např. vysoká míra používání prostředků ICT, vysoká rozvodovost a související špatné vztahy v rodinách, střídavá péče o děti, výchova bez hranic), to klade vyšší nároky na práci s třídním kolektivem.

Navrhovaná řešení

- Vytvořit ve škole čas pro profesní rozvoj v rámci rozvrhu školy – např. pravidelná metodická odpoledne, mentoring, kolegiální podpora, podpora začínajícím pedagogům.
- Vytvořit školní plán profesního rozvoje ve vazbě na vizi a hodnoty školy včetně podpory pedagogů v oblasti měkkých dovedností – vedení třídního kolektivu, komunikace, řešení konfliktů.
- Pravidelně monitorovat třídní klima a reagovat na zjištění, podporovat wellbeing na školách.

Vysoká administrativní zátěž vedení škol

Příčiny

- Administrativní nároky na vedení škol ze strany zřizovatele a MŠMT bez poskytnutí metodické podpory zabírají čas, který je potřeba pro řízení a rozvoj školy.
- Časté změny a úpravy.

Navrhovaná řešení

- Úzká spolupráce se zřizovatelem/ORP.
- Využití metodik, postupů dostupných on-line (např. Střední článek podpory).
- Vybírat ověřená řešení, vzdělávací zdroje.
- Sdílení dobré praxe.
- Zjednodušení legislativy a vykazování, propojování a propisování jednou zadaných dat.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Závěr

Realizací projektů MAP dochází minimálně k částečné eliminaci slabých stránek v území a zároveň využívání příležitostí k rozvoji vzdělávání na území Místního akčního plánu Novoměstsko.

SWOT 3 analýzy pro klíčová témata budou podkladem pro případnou revizi návrhu strategické části dokumentace MAP a aktualizaci akčního plánu a ročních akčních plánů do konce školního roku 2028.